

Avaluació transversal dels estudis de Turisme

*a la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona
i la Universitat de Vic*

INTRODUCCIÓ

A Catalunya la titulació de Turisme s'imparteix a vint escoles, la majoria de les quals són adscrites a una universitat. En aquest sentit, totes les universitats públiques imparteixen aquest ensenyament, i a més cal afegir la UVic, la UOC i la URL. Durant el programa d'avaluacions 2001 s'han valorat sis d'aquests ensenyaments: l'Escola Universitària d'Hoteleria i Turisme CETT de la Universitat de Barcelona, l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la Universitat Autònoma de Barcelona, Turisme Terres de Lleida i Turisme de Manresa i Pirineus de la Universitat de Lleida, l'Escola Universitària de Turisme de la Universitat de Girona, i, finalment, la Facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic. En el moment d'editar aquest informe es disposa de tres avaluacions acabades (les escoles de Turisme de la Universitat de Barcelona, de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat de Vic); la resta d'avaluacions sortiran en el proper informe d'AQU Catalunya.

Per desenvolupar aquest procés es va constituir una comissió de treball formada per representants de les facultats de Turisme i per personal tècnic d'AQU Catalunya, que va adequar la metodologia d'avaluació als ensenyaments de Turisme.

Per a l'avaluació es van constituir comitès d'avaluació interna (CAI) formats per representants dels òrgans directius dels ensenyaments, professorat, estudiantat i personal d'administració i serveis. D'altra banda, els comitès d'avaluació externa (CAE) han estat formats per persones expertes del món acadèmic, professionals del Turisme i experts i expertes en avaluació, molts dels quals ja havien participat en altres processos d'avaluació.

El desenvolupament de l'avaluació s'ha dut a terme segons els criteris establerts per l'Agència. El fet que siguin centres adscrits (centres la titularitat dels quals no correspon a la universitat a la qual s'adscriuen) ha

dificultat el procés de recollida de dades, especialment les relacionades amb l'accés i la demanda, per la qual cosa es recomana que s'estableixin procediments de gestió de dades que resolguin aquesta problemàtica.

CONTEXT INSTITUCIONAL

La formació turística en l'àmbit estatal parteix de la dècada de 1960 i coincideix amb el boom turístic espanyol. El primer títol fou el TET (Tècnic d'Empreses Turístiques), impartit a l'Escola Oficial de Turisme així com en altres centres no oficials reconeguts per l'antic Ministeri d'Informació i Turisme. L'any 1980, l'entrada en vigor del Reial decret 865 regulava un nou ensenyament anomenat TEAT (Tècnic en Empreses d'Activitats Turístiques). A aquest nou títol se li va atorgar un nivell acadèmic equivalent a una diplomatura, però la seva obtenció depenia de la superació de la revàlida un cop finalitzats els estudis.

A partir d'aquell moment, el nombre d'escoles i centres adscrits a les escoles va començar a créixer de forma progressiva i desordenada, i l'únic element de control de qualitat era l'anomenada revàlida. Aquesta situació va provocar un altre canvi, i amb el RD 259/1996 sobre la incorporació a la universitat dels estudis superiors de Turisme, es passà a dependre de la normativa universitària amb la corresponent homologació de la diplomatura de Turisme. Aquest Reial decret va reconèixer la plena igualtat de dret entre els actuals professionals TEAT i els futurs diplomats i diplomades en Turisme.

Catalunya ha estat una de les comunitats pioneres pel que fa a la formació turística, juntament amb les Balears, Canàries, València i Madrid. Cal destacar, però, la proliferació de centres que imparteixen TEAT, la majoria dels quals, a partir del RD 259/1996, van buscar l'adscripció a una universitat catalana.

Tot i els esforços legals per a la seva homogeneïtzació i per donar-hi rang d'estudis universitaris, continua havent-hi una gran dispersió de centres i encara n'hi ha que no han estat adscrits a cap universitat. Aquesta trajectòria problemàtica i difusa ha creat un context d'actuació complex i de certa confusió en l'àmbit de l'ensenyament universitari (que es veurà en l'apartat «Perfil de formació»).

A aquesta proliferació de centres de formació dels darrers anys, cal afegir-hi la formació en Turisme des dels cicles formatius i des dels centres que imparteixen formació continuada. Tot això dibuixa un panorama que no ajuda gens a clarificar el valor afegit de les diplomatures de Turisme en relació amb els cicles formatius i amb altres diplomats i diplomades que hagin cursat formació de postgrau en àmbits del Turisme.

Tot i l'interès indubtable d'una titulació d'aquesta temàtica, atesa la rellevància econòmica i social d'aquest sector, es constata una falta de valoració i poc reconeixement de què és el que pot fer o sap fer un tècnic de Turisme. Un altre element que cal destacar, sens dubte associat a l'anterior, és la forta davallada de l'alumnat que accedeix a Turisme, davallada més gran que en altres diplomatures.

L'Escola Universitària d'Hoteleria i Turisme CETT (d'ara endavant CETT), de la UB, és, de les tres escoles, la que té una trajectòria més llarga, ja que fa més de 30 anys que imparteix formació. Té més de 1.300 persones matriculades i cada any se'n graduen unes 130, i és l'ensenyament amb més alumnat de turisme (un 30% del total), tot i que ha disminuït molt els darrers anys. L'Escola disposa de diversos seus d'aplicació: l'Hotel Alimara, Viatges Century, CETT Consultors i el Restaurant del Parlament de Catalunya. El CAE valora molt positivament aquesta concentració de les seus d'aplicació, on és obligatori realitzar un dels tres pràcticums, ja que afavoreix la identificació de l'alumnat amb el centre i la tutorització de les pràctiques, alhora que possibilita la compaginació per part del professorat de l'activitat professional i docent, fet que el manté fortament vinculat a la realitat del sector.

Pel que fa a l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la Universitat Autònoma de Barcelona (d'ara endavant EUTDH), tot i ser una escola jove (1997), ha tingut una bona evolució i podem dir que ha consolidat la seva presència dins la formació de Turisme. Això és evident tant pel que fa a l'evolució de les taxes d'accés –que s'han mantingut estables tot i la forta davallada d'alumnat que han tingut els estudis de Turisme–, com per la qualitat de l'estudiantat, que ha millorat els darrers anys. Tant el CAI com el CAE coincideixen a valorar com a decisiva en aquesta bona trajectòria la situació de l'escola dins el campus de la UAB, que, a part de fer-la beneficiària dels serveis del campus (biblioteques, copisteria, restaurants, etc.), esdevé un factor amb forta capacitat d'atracció d'alumnat, fet també reconegut per part de l'alumnat. L'escola té un total de 520 persones matriculades i en gradua cada any unes 80. El fet que es tracta d'uns estudis privats de dimensions reduïdes permet rapidesa en la presa de decisions i alhora una atenció a l'estudiantat molt personalitzada.

Finalment, l'Escola de Turisme de la Universitat de Vic és, de les tres, la més jove (va iniciar l'activitat el curs 1998-1999). La comarca d'Osona té un potencial turístic de gran interès, i la UVic va decidir apostar per contribuir a la formació de capital humà especialitzat. La titulació s'imparteix a la Facultat d'Empresa i Comunicació, on conviu amb sis titulacions més de l'àrea de les Ciències Socials (la diplomatura de Ciències Empresarials, Administració i Direcció d'Empreses, Publicitat i Relacions Públiques, etc.) la qual cosa fa que es puguin aprofitar moltes sinergies quant a recursos humans i infraestructures. L'Escola té un total de 50 persones matriculades i cada any se'n graduen unes 20. Aquest nombre reduït d'alumnat suposa un problema seriós per a la titulació, que provoca tant dificultats econòmiques com organitzatives i acadèmiques. En aquest sentit, el CAE apunta la possibilitat d'oferir una doble titulació entre Turisme i una de les altres ofertes a la Facultat d'Empresa i Comunicació per tal d'augmentar l'atractiu envers l'alumnat i aprofitar millor els recursos docents. Tanmateix, aspectes derivats d'aquesta situació, com ara la personalització del tracte a l'alumnat, la disponibilitat de tutors i tutores al llarg de tota la carrera, la qualitat dels serveis i la motivació del professorat fan que el millor agent de promoció sigui el mateix alumnat.

Taula 1. Dades generals de la UB, la UAB i la UVic. Curs 1998-1999

	CETT, UB	EUTDH, UAB	Turisme, UVic
Alumnat de l'ensenyament	1.338	520	50
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya*	4.491	4.491	4.491
Total d'alumnat matriculat a la universitat	54.860	32.906	3.954
Alumnat de cicle curt a la universitat	12.539	5.668	3.344
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la mateixa universitat	2,4	1,6	2,8
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de cicle curt de la mateixa universitat	10,8	9,2	2,8
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la titulació a Catalunya	29,8	11,34	2,1

* Dades de la UB, la UAB, la UPF, la UDG (6 centres), la UdL (3 centres) i la UVic.

Pel que fa a la posició estratègica, les tres escoles tenen elements diferenciadors. CETT gaudeix d'un ampli reconeixement en el sector del turisme, especialment a Barcelona, però també a Catalunya; un dels altres aspectes destacats són les bones relacions amb la Universitat de Barcelona. Pel que fa a l'EUTDH, destaca molt positivament la seva ubicació al campus de la UAB. I, finalment, l'Escola de la UVic, tot i els problemes de matrícula, està ben acollida pel context socioeconòmic i pel fort potencial turístic de la comarca d'Osona. D'altra banda, el CAE ressaltava el potencial dels estudis a causa del tracte personalitzat i l'alta qualitat dels serveis i el professorat.

Un aspecte coincident en les tres titulacions avaluades és el compromís per la qualitat; les tres han estat

acreditades en aquest sentit: CETT i l'EUTDH per les normes ISO i la UVic pel sistema TEDQAL (Qualitat d'Educació Turística), més enfocat a l'encaix en el mercat econòmic.

L'ACCÉS A L'ESTUDI

Pel que fa a les característiques de l'accés de l'alumnat, el primer que destaca és que entre el 75% i el 88% de les persones matriculades són dones, situació que sustenta la hipòtesi que aquests estudis, tot i estar enfocats a la gestió, no tenen encara aquesta imatge i no resulten tan atractius per als homes com altres estudis dirigits en aquest sentit, com per exemple les Ciències Empresarials.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
CETT, UB	nd	nd	nd	nd	nd
EUTDH, UAB	-	-	5	5,9	5,8
Turisme, UVic	-	-	5	5	5

	Via accés FP				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
CETT, UB	nd	nd	nd	nd	nd
EUTDH, UAB	-	-	5	5	5
Turisme, UVic	-	-	5	5	5

Nd: dades no disponibles

Pel que fa a la via d'accés, més de dues terceres parts provenen de batxillerat i la majoria dels que no ho fan per aquesta via procedeixen de l'FP. En el cas de l'Escola de Turisme de la Universitat de Vic, però, destaca la incorporació d'alumnat procedent d'altres titulacions o que no tenen les PAU (el 43% davant del 36% via PAU).

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda / oferta	Demanda en 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
CETT, UB	360	nd	nd	nd	nd	296
EUTDH, UAB	160	171	106,8%	119	52	164
Turisme, UVic	50	26	52%	15	11	25

Places ofertes a Catalunya en universitats públiques (2000-2001): 1.631.

Demanda en primera opció a Catalunya (2000-2001): 1.125.

Nd: dades no disponibles.

Pel que fa a CETT, el nombre de persones matriculades ha passat de 378 el curs 1997-1998 a 225 el curs 2001-2002. Si bé el descens de la matrícula ha estat considerable, CETT és, com s'ha dit, l'escola de Turisme amb més alumnat matriculat de Catalunya (el 30%). El CAI atribueix aquest descens a l'excés d'oferta de places de Turisme i a la davallada demogràfica de la població universitària, cosa que no sembla preocupar en excés el CAI, ja que gràcies a la

seva estructura, poden ajustar el nombre de places a les exigències del mercat formatiu. A parer del CAE, caldria fer, però, una anàlisi més aprofundida de les causes del descens en aquests estudis que permetés establir polítiques de captació ben fonamentades, ja que la davallada de la demanda no ha estat tan forta en altres diplomatures o, fins i tot, en altres escoles de Turisme.

Taula 4.1. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	1998-1999			1999-2000			Via d'accés PAU (%)		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
CETT, UB	665	27,2	6	64,2	31,2	4,3	56,9	30,7	12,4

Titulació	1998-1999			1999-2000			Via d'accés FP (%)		
	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8
CETT, UB	57,3	32	10,7	58,3	33,3	8,3	47,6	42,8	9,5

Pel que fa a la UAB, les dades mostren una demanda que supera lleugerament l'oferta, fet clarament destacable atesa la davallada de la demanda que han sofert aquests estudis de manera generalitzada en la resta d'escoles. Cal afegir que, a més, la qualitat de l'alumnat ha millorat substantivament: la major part de l'estudiantat ha escollit la titulació com a primera opció i les notes d'accés han millorat. Així, el percentatge d'alumnat de les PAU amb una nota superior a 7 ha passat del 5,6% el curs 1998-1999 al 18% el curs 2000-2001.

Taula 4.2. Distribució de l'alumnat de primer curs per notes i vies d'accés. Cursos 1988-2001

Titulació	Via d'accés PAU (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7
EUTDH, UAB	54,4	40	5,6	35,9	55,5	8,5	33,3	48,6	18

Titulació	Via d'accés FP (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8
EUTDH, UAB	52,4	38,1	9,5	53,8	46,2	-	54,5	40,9	4,5

L'Escola de Turisme de la Universitat de Vic té alumnat procedent principalment de la comarca d'Osona i de les comarques veïnes (Vallès Oriental, Ripollès i la Selva). El principal repte de l'Escola és, com ja s'ha assenyalat, la captació d'alumnat. Tanmateix, el CAE subratlla, tot i aquesta situació d'entrada, l'alta identificació que l'alumnat estableix amb l'Escola durant els seus estudis. Les notes de tall són baixes,

clarament condicionades per la situació de forta competència entre centres a Catalunya. Pel que fa a la qualitat de l'accés, la meitat de l'estudiantat ha escollit l'Escola com a primera opció, i pel que fa a les notes d'accés, no han sofert variació els últims tres cursos, si bé s'observa una davallada de l'alumnat amb qualificacions entre 6 i 7 el curs 2000-2001.

Taula 4.3. Distribució de l'alumnat de primer curs per notes i vies d'accés. Cursos 1988-2001

Titulació	Via d'accés PAU (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7
Turisme, UVic	57,1	38,1	0,8	66,7	33,3	0	75,6	14,3	7,1

Titulació	Via d'accés FP (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8
Turisme, UVic	75	25	0	50	50	0	50	50	0

Turisme a la Universitat de Barcelona

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

L'escola té definida la seva missió i visió, així com els objectius generals del grup fruit del pla estratègic que ha implementat. La política de formació i la política de qualitat recullen els objectius sobre els perfils de formació i el compromís per a un bon servei.

L'objectiu general de la diplomatura és aconseguir que l'alumnat sigui capaç de gestionar empreses i activitats turístiques, prioritat que es desglossa en tres objectius més: coneixement, capacitat de lideratge de la indústria turística, i visualització i gestió ètica d'una empresa o espai turístic. A més d'aquest objectiu general de formació, el pla d'estudis estableix un objectiu comú per a cada curs acadèmic i objectius específics per a cada assignatura. El Comitè d'Avaluació Externa (CAE) valora positivament aquesta situació de partida, però assenjala dos punts crítics als quals cal prestar atenció: d'una banda, cal que s'asseguri la coherència entre els diferents nivells d'especificació d'objectius; i, de l'altra, recomana la inclusió d'indicadors sobre la inserció laboral dels graduats i graduades per poder comprovar si, efectivament, aquests treballen en activitats de gestió i exerceixen lideratge en la indústria turística.

L'escola ha aprofitat la poca concreció dels objectius del pla d'estudis oficial per definir-los sobre la base dels perfils del mercat laboral. Per fer-ho s'han consultat diferents fonts: professionals del sector, l'experiència de l'equip docent, els *inputs* que rep el Servei d'Orientació Professional i de Col·locació (SOPC) dels centres on es duen a terme les pràctiques, el coneixement de programes europeus sobre les reformes desencadenades per la convergència europea, com ara el Projecte Tunning, etc. El CAE destaca la clara aposta per l'adaptació a les necessitats del mercat laboral, tret que, a més, és coherent amb altres aspectes, com ara la política de contractació del professorat o l'aposta per fer tres pràcticums (un per curs acadèmic).

D'altra banda, la titulació disposa de mecanismes de seguiment dels objectius. Cada any es revisen els indicadors i els objectius dins el marc del sistema de gestió de qualitat ISO 9001:2000. Tanmateix, el Comitè d'Avaluació Interna reconeix certs desajustos d'aquests sistemes de gestió de la qualitat quan s'apliquen en el context educatiu, per la qual cosa caldrà adaptar-los a la realitat, ja que si no corren el risc d'esdevenir una eina vistosa però confusa i poc útil.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El pla d'estudis té una durada de tres anys i un total de 206 crèdits, el 60% dels quals són obligatoris, el 30% optatius i el 10% restants de lliure elecció. El pla té dos itineraris que s'adeqüen a les dues sortides professionals principals: gestió d'allotjament i restauració, i gestió de turisme i viatges, tot i que aquesta segona via, en un futur, potser es podria dividir en dues subrutines (turisme, i viatges i oci). Cadascun dels itineraris s'estructura en dues matèries optatives amb un total de 57 crèdits.

El grau d'optativitat es valora positivament. Ambdós comitès valoren que la seqüència i el contingut de les assignatures permeten assolir els objectius de formació. Ara bé, tant l'alumnat com el CAE creuen que caldria considerar obligatòria alguna matèria que ara és optativa, com per exemple l'assignatura del programa de gestió de viatges Amadeus.

Taula 5. Programa de formació

CEET, UB	
Publicació al BOE	28 de juliol de 1998
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	123
<i>Teoria</i>	75
<i>Pràctica</i>	48
Crèdits optatius (b)	62
Crèdits de lliure elecció	21
<i>Total</i>	206
Grau mínim de practicitat	
Assignatures optatives ofertes	39%
Assignatures optatives pròpies (a)	20
Percentatge d'optatives al pla d'estudis	26
Relació d'optativitat (a/b)	30%
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí/Sí
Pràctiques en empreses	Sí

El projecte final de carrera és una assignatura obligatòria que consisteix en un treball d'investigació que ha de permetre tant l'aprofundiment en una temàtica com integrar els coneixements de diferents assignatures. Ara bé, el fet que no es pugui presentar fins que no s'hagin completat tots els crèdits i que sigui un treball en el qual és necessària una alta dosi d'autodisciplina (no hi ha tutories preestablertes, sinó que les ha d'anar sol·licitant l'alumnat) alenteix el procés d'obtenció del títol. Per tot això, el CAE considera que caldria repensar-ne el format per tal d'adaptar el projecte final.

El pràcticum consta de quatre crèdits per any acadèmic, dividits en dos blocs que es corresponen a les àrees d'especialització de la diplomatura; cadascun d'ells està dividit en diferents departaments o tipologies d'empreses. En aquest sentit, s'ofereix un ventall molt ampli d'empreses on dur a terme les pràctiques (el curs 2001-2002 es van signar 808 convenis de pràctiques), i, a més, el mateix centre disposa de centres d'aplicació en els quals es pot fer un seguiment més estret de l'estudiant. Tot plegat garanteix, segons ambdós comitès, un alt nivell de formació pràctica. La complexitat que es deriva d'aquest ambiciós pla de formació pràctica està molt ben resolta administrativament; en canvi, l'estudiantat troba mancances pel que fa al coneixement que té de la feina que ha de desenvolupar, el grau de seguiment del professorat tutor, etc. En aquest sentit, el CAE creu que per millorar el suport pedagògic, i per tant l'aprofitament de les pràctiques, caldria incrementar els recursos del servei responsable de l'organització.

La formació en idiomes s'ha vinculat als crèdits de lliure elecció per donar resposta a la diversitat de nivells de formació entre l'alumnat de nou ingrés. Així, a l'inici dels estudis es duu a terme una prova de nivell que determina els nivells d'idiomes per cursar. Aquesta solució la consideren òptima tots dos comitès, però l'alumnat es queixa que els obliga a pagar les classes necessàries a banda del cost propi d'uns estudis privats.

La informació dels programes formatius (objectius, metodologia, sistema d'avaluació, desenvolupament de continguts i bibliografia relacionada) es revisa i s'actualitza anualment, procés que el Comitè d'Avaluació Externa valora molt positivament, així com el procediment mitjançant el qual el professorat fa un seguiment del compliment del programa durant el curs. El mateix professorat és l'encarregat de lliurar a l'alumnat el programa formatiu, que també està disponible a través del campus virtual.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La pràctica totalitat de les assignatures empenen la classe magistral; ara bé, més de dos terços desenvolupen altres metodologies com ara els treballs escrits, la resolució de problemes i l'exposició oral, i prop de la meitat de les assignatures duu a terme activitats de grup. El CAE aconsella reforçar les activitats de grup i no deixar-ho a la seva responsabilitat.

Durant el curs 2002-2003 s'ha implementat en el primer curs de la diplomatura el sistema de crèdits europeu (European Credit Transfer System, d'ara endavant ECTS), que s'ampliarà a tota la diplomatura els dos propers anys. S'ha impulsat, doncs, el desenvolupament dels plans docents de les assignatures de primer, i el redisseny de les metodologies que s'han de fer servir. El CAI assenyala la necessitat de prestar atenció a la formació del professorat que permeti fer evidents les possibilitats de noves fórmules metodològiques.

La diplomatura ha incorporat un campus virtual dins la seva dinàmica. Ambdós comitès en destaquen la potencialitat com a eina pedagògica i facilitadora de la comunicació. El CAE aconsella reforçar la formació del professorat per tal d'aprofitar les possibilitats del campus tant pel que fa als aspectes docents com als d'avaluació.

L'escola té clarament definides les funcions dels òrgans responsables de la seva coordinació, entre els quals cal destacar la figura del coordinador de la diplomatura de Turisme, responsable del calendari acadèmic, de convocar reunions amb el professorat i de fer el seguiment de la temporalització de les formacions. Malgrat això, el CAI detecta algunes dificultats de comunicació amb l'equip docent a causa de la tipologia de la plantilla (molts d'ells són professionals) i del volum de professorat de la titulació.

El període de docència –segons el parer dels dos comitès d'avaluació– s'adapta molt bé a la realitat del sector turístic, ja que deixa gairebé quatre mesos d'estiu lliures en els quals s'aconsella que facin pràctiques o estades a l'estranger. Per fer-ho possible s'han intensificat les setmanes lectives, s'ha concentrat el període d'avaluacions i no es disposa de setmanes no lectives durant el curs acadèmic, de manera que l'estudiantat pot quedar lliure la primera setmana de juny.

Pel que fa a la distribució de l'estudiantat per grups, s'observa que en algunes assignatures de primer hi ha més estudiants a causa del major nombre de repetidors, fet que s'atribueix a la dificultat intrínseca d'aquestes assignatures, que presenten una baixa taxa tant de persones presentades com d'aprovades. El CAE aconsella estudiar-ne les causes i aplicar-hi mesures com ara la creació de més grups per tal de reduir el nombre d'alumnat per classe.

Taula 6. Distribució de l'alumnat. Curs 2000-2001

	CEET, UB
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	68
Pràctica	71
<i>Mitjana d'alumnat per grup de nou ingrés de 1r curs</i>	
Teoria	42
Pràctica	42
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>	
Teoria	55
Pràctica	52
Total d'alumnat	1.338
Alumnat equivalent a temps complet	1.085,6

El centre ofereix tres tipus de tutories: la d'assignatura, la de grup i la de pràctiques. Pel que fa a les tutories d'assignatura, sovint se'n fa un ús inadequat i no es dediquen a qüestions relatives a l'aprenentatge, sinó a dates d'exàmens, etc. La figura del tutor o tutora de grup apareix per establir un sistema de traspàs d'informació entre l'alumnat i la coordinació d'estudis; ara bé, la valoració que en fa l'alumnat no és gaire bona a causa de la poca dedicació dels tutors i tutores per manca de temps. Finalment, pel que fa al tutor o tutora de pràctiques, destaca el fet que un tutor o tutora arribi a tenir 340 alumnes de pràcticum; de fet, l'estudiantat demana que hi hagi un seguiment més de prop de les seves pràctiques. El CAE recomana replantejar el sistema de tutories i establir la figura d'un tutor o tutora

personal que pogués seguir més estretament l'evolució de l'estudiantat, exercir funcions d'orientació, etc. Segons el parer d'aquest comitè, les funcions del tutor o tutora han de ser exercides per professorat a temps complet amb una assignació clara d'hores a les tasques de tutoria.

La gran majoria de les assignatures empra la fórmula de l'examen escrit a l'aula com a forma principal d'avaluació (91%) si bé el 93% també basa la seva avaluació en pràctiques, exercicis o problemes resolts fora de l'horari lectiu. D'altra banda, en aquest moment el sistema d'avaluació està desplaçant el pes específic cap a una valoració més continuada. El sistema d'avaluació de les assignatures i les dates d'avaluació estan definits des del primer dia a la *Guia de l'estudiant*, que el CAE valora positivament.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 2001-2002

	CEET, UB
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	68,9%
2a convocatòria	47,1%
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>	
1a convocatòria	73,5%
2a convocatòria	54,1%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
1r curs	60,3%
1r cicle	70,11%
Mitjana d'alumnat titulat (1998-2001)	139
Taxa de graduació (en tant per u)	0,30

La taxa d'èxit és relativament més baixa a primer, cosa que s'atribueix a la complexitat de certes assignatures; d'altra banda, el baix rendiment de la segona convocatòria ha fet que l'escola es plantegi eliminar-la, ja que es considera que no afavoreix l'alumnat. Pel que fa a la taxa de graduació, cal dir que resulta escassa atès el nombre d'estudiants i l'adequada progressió que fan al llarg dels tres anys. Ambdós comitès ho atribueixen, d'una banda, al nivell d'idiomes exigint, que suposa per a l'alumnat fer un esforç en temps suplementari, i, de l'altra, a l'elaboració del projecte final de carrera, per la qual cosa, com ja s'ha comentat, el CAE recomana reconsiderar-ne l'obligatorietat.

El Servei d'Orientació Professional i de Col·locació ofereix un servei de borsa de treball molt ben valorat per ambdós comitès, i permet recollir informació sobre les demandes laborals (durant el curs 2001-2002 es van rebre 1.707 demandes i es van produir un total de 173 incorporacions laborals confirmades). D'altra banda, l'any 2001 es va elaborar un estudi sobre l'ocupació a través d'un projecte final de carrera, segons el qual el 98% dels graduats i graduades estaven ocupats, dels quals el 66% ho estava en el sector turístic. El Comitè d'Avaluació Extern anima l'escola a sistematitzar aquesta tipologia d'estudis atesa la seva rellevància en ensenyaments de tipus professionalitzador. D'altra banda, afirmaven que la marca CETT està molt ben valorada, opinió que també

van expressar els graduats i graduades durant l'audiència amb el CAE. Un altre punt destacable, en opinió del CAE, és que l'estudiantat és conscient del seu potencial com a diplomats i diplomades, però és realista pel que fa a les seves expectatives i demostra un coneixement considerable de la realitat del sector (tant pel que fa a les condicions de treball com a l'evolució a la qual pot aspirar dins l'empresa).

PROFESSORAT

Gran part del professorat prové de l'antiga titulació de Tècnic en Empreses i Activitats Turístiques (TEAT); de fet, molts d'ells han estat vinculats al CETT en les seves etapes de formació inicial i després de fer carrera professional han tornat a l'escola, cosa que el CAE valora com un element important que cohesiona el centre. A més, l'estabilitat de la plantilla permet que s'impulsin projectes interessants com ara la implementació del sistema de crèdits europeu.

Del total de la plantilla, una mica més de la meitat treballa a temps parcial, fet que és molt ben valorat pel mateix professorat, i l'altra mitja part treballa a temps complet, tot i que aquests últims també tenen tasques dins les aplicacions del grup CETT (hotel, consultoria, etc.). El gran contacte que té el professorat amb el sector turístic és valorat molt favorablement pel CAE, ja que repercuteix en el realisme de les expectatives de l'estudiantat sobre el sector. El CAI comenta que el fet de ser hereus de l'antiga titulació de TEAT ha comportat heretar algunes mancances pel que fa a la potenciació de la part més científica de la carrera; en aquest sentit, el CAE recomana que la recerca que dugui a terme sigui de caire aplicat i es vinculi a la consultoria del grup CETT.

La valoració del professorat és positiva (5,6 en una escala d'1 a 7), i en l'audiència amb el Comitè d'Avaluació Externa també ho van ser tant l'accés com el nivell de coneixements que tenen del món laboral.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Pla de 1993. Curs 2000-2001

	CEET, UB
Professorat ordinari	-
Catedràtics/ques d'universitat	-
Titulars d'universitat	-
Catedràtics/ques d'escola universitària	-
Titulars d'escola universitària	34%
Professorat associat	-
Altres (ajudants)	11%

Tant el professorat com els dos comitès d'avaluació valoren molt positivament l'estructura de formació interna; ara bé, el perfil professional del professorat fa que sovint hi hagi un problema important d'incompatibilitat d'horaris. El CAE valora com a adequats els procediments establerts per a la coordinació entre el professorat, especialment el control de la impartició de la formació.

INSTAL·LACIONS

El grup CETT disposa d'un conjunt d'instal·lacions que són utilitzades per a la formació i que són valorades molt positivament per ambdós comitès: l'Hotel Alimara, Viatges Century, CETT Consultors i el Restaurant del Parlament de Catalunya. Segons el CAE, aquestes instal·lacions diferencien el CETT de l'oferta existent i

aporten un valuós element pedagògic a les pràctiques professionals.

Pel que fa a l'aulari, és en un edifici originàriament dissenyat com a centre de formació. Totes les aules disposen de llum natural i dels mitjans necessaris per enfosquir-les; ara bé, hi ha un petit problema de sonoritat, especialment molest quan s'empren les eines d'àudio per a l'aprenentatge d'idiomes, causat pel gran nombre de finestres. A banda d'estar equipades amb mitjans tècnics de suport a la docència suficients, totes disposen de connexió telefònica, fet que permet apropar les noves tecnologies a la formació. També hi ha aules de tecnologia aplicada: aula de bar, aula de cuina, aula de restaurant, aula de cuina demostració, aula dels sentits, aula d'espectacles i aula de tallers. El CAE planteja la necessitat, amb vista a les noves necessitats derivades

de la implementació del sistema de crèdits europeu, de disposar d'un conjunt d'aules més petites per a treball en grup, grups de classe més reduïts, aules d'estudi, etc.

Pel que fa l'aula d'informàtica, les cada vegada més necessàries feines amb suport informàtic, més la utilització del campus virtual, fan que l'estudiantat demani més ordinadors, tot i que la ràtio és força alta segons els dos comitès. El CAE suggereix la possibilitat que l'escola faciliti a l'estudiantat l'adquisició d'ordinadors portàtils, així com establir un sistema de connexió a Internet sense cables. D'aquesta manera, desapareixeria la necessitat de tenir espais ocupats per aules d'informàtica i des de qualsevol aula s'oferiria l'accés al campus virtual.

El centre de recursos és innovador i es valora molt positivament des d'ambdós comitès. No obstant això, el canvi de les metodologies docents i d'avaluació n'han augmentat l'ús, cosa que fa suposar que quan els tres cursos emprin noves metodologies, es podrà saturar. El sistema de connexió a Internet sense cables permetria evitar la concentració de l'estudiantat a la sala de recursos docents i oferiria més temps per avaluar la possible necessitat d'ampliació.

RELACIONS EXTERNES

L'escola, en part a causa de la seva llarga tradició, té una bona projecció externa, avalada per professorat i graduats i graduades que creuen que CETT és una imatge de marca positiva. Entre els actes de projecció externa destaca la Trobada Escola-Empresa, en què participen anualment unes quaranta empreses. El Servei d'Orientació Professional, Col·locació i Pràctiques (SOPCP) és el punt de referència per recollir la informació referent a les necessitats formatives dels futurs professionals, a partir del contacte diari amb el sector turístic.

L'escola col·labora amb un nombre considerable d'institucions i empreses, algunes de les quals són relacions de treball habituals. Durant el curs 2002-03 el grup ha rebut pràcticament una trentena de visites internacionals, i manté relacions amb altres universitats. L'escola té una notable oferta de convenis d'intercanvis amb universitats estrangeres, cosa que és valorada positivament per ambdós comitès.

En total, els dos darrers anys, un total de 38 alumnes van dur a terme intercanvis dins el programa Erasmus; a més, l'alumnat disposa, a través del SOPCP, de la possibilitat de fer pràctiques a l'estranger a vuit països. Malgrat l'oferta considerable, el CAE creu que el nombre final d'alumnat que aprofita aquestes oportunitats és insuficient.